

Mevrouw C.W.M. Jongma-Roelants (1940) is vormingswerkconsulente in de CDA-kamerkring Drenthe; voorheen was zij werkzaam op verschillende onderwijsterreinen.

De Geest die ons bindt

Op het moment dat ik dit schrijf, bereiden wij ons, kerkelijk gezien, voor op het pinksterfeest.

Er komen dan teksten bij je boven als: 'De Geest des Heren heeft een nieuw begin gemaakt'.

Zo'n tekst geeft je hoop voor de toekomst en inspireert je bij je werk. Deze geest, die ook over de apostelen kwam, over eenvoudige bange mensen, die niet naar buiten durfden treden. Deze geest hebben wij allen in het politieke werk hard nodig. In dat werk heerst voortdurend een spanning tussen idealen en haalbaarheid en juist daarom mag die geest niet ontbreken. Dan heeft, dacht ik, politiek bedrijven vanuit evangelische inspiratie zin.

Omdat in deze tijd de relatie geloof en politiek voor velen geen vanzelfsprekende is, wil ik iets zeggen over de tot standkoming van de relatie geloof en politiek in mijn eigen leven.

In mijn jeugd, wonend in een katholiek bolwerk in een overwegend protestantse provincie, hoorden geloof, maatschappelijk functioneren en politiek bezig zijn, bij elkaar: het leek een eenheid.

In de jaren zestig, wonend in een andere

omgeving, werkend bij het katholiek onderwijs in een tijd van kerkelijke en maatschappelijke vernieuwingen, traden er ook in mijzelf veranderingen op. Ik was blij met de nieuwe vrijheid, die we als gelovigen kregen. Die vrijheid hield ook in: zelf bewust wegen kiezen.

Dit zelf bezig zijn met het geloof, met het zoeken naar de juiste weg, was voor mij zowel een vreugde als een opgave. M'n geloof groeide. Het geloof, dat ik vroeger in een soort collectiviteit had beleeden, werd van veel persoonlijker aard. Het ging om *mijn* geloof, ik zou me daar voor moeten inzetten. Dat betekende o.a. zondags actief zijn in de kerk tijdens de viering, iets zeggen met mooie woorden. Maar hoe moest dat dan verder in de rest van de week, waar je soms tekort schoot in het tot stand brengen van relaties, waar je soms met lege handen leek te staan?

In die tijd leerde ik geloofskritisch denken over mezelf, over mijn kerk, over het omgaan met andere christenen en over mijn eigen functioneren in kerk en maatschappij.

Natuurlijk beïnvloedden deze vernieuwde inzichten ook mijn onderwijs-

werk. De godsdienstige scholing die ik o.a. gaf, werd meer godsdienstige vorming en later zelfs maatschappelijke vorming, waarbij de invloed van de politiek op ons aller dagelijks leven ook aan de orde kwam.

Het bezig zijn in kerk en maatschappij heeft tot gevolg gehad, dat mijn eigen geloof en vooral de consequenties die daaruit voortkwamen, mede bepalend waren voor mijn keuze.

Eén keuze in die zeventiger jaren was: bewust lid worden van een politieke partij. Dat de keuze daarbij viel op een partij die in de Geest van Christus wilde werken, was wel duidelijk. In de loop der tijd kwam ik daar in het vormingswerk terecht. Hier ontmoette ik jongeren, vrouwen en mannen die politiek bezig waren op allerlei niveaus. Hier ontdekte ik ook die altijd durende spanning tussen idealen, uitgangspunten en het werk in het veld. Nog sterker kwam en komt dat nog steeds tot uiting op bijeenkomsten waar ik met een groep van gedachten wissel over de relatie geloof en politiek. Dan merk je, dat de mondigheid van gelovigen ze ook duidelijk met meer vragen confronteert. Vragen, die ik ook mezelf vaak stel.

Binnen je eigen kerk, onder je eigen geloofsgenoten, zien velen de nauwe relatie tussen geloof en politiek niet meer zitten. Laat staan een politiek waarbij de bijbelse getuigenis een belangrijk uitgangspunt is, maar waar door vele compromissen het christelijk facet op de achtergrond lijkt te raken. Je mist daarom vaak de steun die je daar zou verwachten en soms lijkt het of je tegen de stroom inroeit. Maar mag ik die steun wel verwachten? Ik denk het wel. Naar mijn mening is de taak van de kerk tweeledig. De kerk heeft de taak haar gelovigen terug te brengen naar hun innerlijke waarden. Zij moet ze op het spoor zetten, zodat haar gelovigen zelf hun weg kunnen vinden. Daarvoor hebben deze

mensen, ik dus ook, een brok inspiratie nodig, hebben we de Geest nodig, waarover ik het in het begin had. Bovendien heeft de kerk de taak haar mensen te wijzen op de verantwoordelijkheid die zij hebben voor de schepping en voor het wegnemen van onrecht. Je zou dit een politieke verantwoordelijkheid kunnen noemen. Maar de kerk mag zich niet met de gedragingen van een politieke partij bemoeien, evenmin als zij zich mag bemoeien met de gedragingen van mensen binnen een huwelijk. Vingerwijzingen mag ze geven, maar niet bemoeien met de uitvoering van het program.

Maar als gelovige mensen zondags samen zitten in één kerk en dezelfde Geest hen samenbindt, waarom zien ze dan niet, dat men ook zich binnen het CDA laat inspireren door die Geest? Waarom lijkt de CDA-boodschap niet over te komen en verwijt men het CDA juit te weinig te handelen naar de boodschap van het Evangelie?

Volgens mij ligt dat niet aan het program of aan de inzet van de CDA-politici, maar aan de presentatie van besluiten naar buiten. Kortom, wij spreken in het CDA over het hebben van een perspectief, over een *christelijke opdracht*, maar de buitenstaander schijnt het niet te zien. Die krijgt soms de indruk of voor het CDA het terugdringen van het financieringstekort grotere prioriteit heeft en een goede politieke ordening op sociaal-economisch terrein *de oplossing* zal brengen.

Ik vind, dat christen-politici bij het herzien van de economische betrekkingen meer rekening moeten houden met de menselijke *verhoudingen* die om verbetering vragen. De christelijke boodschap en de maatschappelijke situatie van mensen kunnen niet los gekoppeld worden. Voor een christen zal toch de mens, ook in relatie met anderen, altijd centraal moeten staan. Daarbij zal men soms radicaal moeten zijn, risico's durven nemen,

maar het betekent ook voor je mening uit durven komen en compromissen durven sluiten waar dat nodig is.

Een opmerkelijk voorbeeld hiervan kom ik de laatste tijd op menige bijeenkomst tegen. Door de veranderde maatschappelijke situaties en inzichten is het al of niet zorgen van de overheid voor kinderopvang een heet hangijzer. Het lijkt een eenvoudig probleem met een, volgens socialisten en liberalen, eenvoudige oplossing. Maar dat ligt juist in een christelijke partij als het CDA iets anders. Er is wel de politieke wil om er iets aan te doen, maar waar leggen we de accenten: bij de zwakken, de alleenstaande ouders of gaan we mee met de maatschappelijke ontwikkelingen waarbij kinderopvang

ook functies vervult ten aanzien van emancipatie, werkverdeling e.d.? De meningen liggen dan ver uiteen. Wat doe je dan met je richtlijnen vanuit het Evangelie? Samen zul je dan naar oplossingen moeten zoeken voor je kwetsbare medemens. Vanuit een positief kritische houding zullen we dan binnen het CDA iets constructiefs kunnen opbouwen. Die mogelijk is er, dat vind je juist aan de basis. Men wil daar graag meedenken en richting geven aan ontwikkelingen die op ons afkomen, die te maken hebben met de toekomst van onze kinderen.

Er is daarom zeker een toekomst voor het CDA. Als we het Program van Uitgangspunten serieus nemen en in de Geest van Christus verder op weg gaan.

Mevrouw dr. M.A.M. Klompé (1912) was o.a. lid van de Tweede Kamer voor de KVP, minister van Maatschappelijk Werk, minister van CRM, en is sinds 1971 minister van Staat. Zij is o.m. voorzitter van de nationale commissie Justitia et Pax en vice-voorzitter van de Sectie Internationale Zaken van de Raad van Kerken in Nederland.

Kerk en politiek

Hier komen enige overpeinzingen over het thema Kerk en Politiek in de vorm van 'stellingen' van iemand, die beide kanten intensief heeft meegemaakt en nog meebeleeft.

Het volgende beperkt zich tot de Nederlandse situatie.

Eerste vraag: Waar hebben wij het over

als wij spreken over de KERK?

Voor mij is de KERK het-volk-Gods, een sacramentele geloofs- en liefdesgemeenschap. Natuurlijk heeft zo'n gemeenschap – wil zij in de wereld Gods plannen gestalte geven – een zekere structurering nodig. Daar komen dan kerkelijke organen en hun leiders te voorschijn: synoden – bisschoppenconferenties etc. en een